

ЩОДО НАСТУПНОСТІ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

На сьогоднішній день проблема соціального управління в нашій країні набуває особливого значення в перехідний період. Процес перетворень, який наразі відбувається майже в усіх сферах життєдіяльності в країні, потребує оптимального використання цих засобів соціального управління, у тому числі і права. До них відносяться: вдосконалення кримінального законодавства, соціальне попередження злочинності, реформа щодо поводження зі злочинцем. У кримінально-правовій теорії постійно формуються нові положення щодо економії репресії в боротьбі зі злочинністю такої найбільш суворої міри покарання як позбавлення волі. Все це потребує певної модернізації кримінального законодавства. Зазвичай при рецепції іноземного права з поля зору розробників закону нерідко випадає низка значущих законодавчих напрацювань, що були прийняті свого часу органами державної влади, що відбивали певні національні інтереси і правові традиції країни.

Кримінальний кодекс – не просто збірник законів, а цілісний документ, складний і структурований, з ієрархією норм, саме тому важливу роль у становленні кримінального права відіграє «наступність у кримінальному праві», а дотримання наступності в розвитку права є необхідністю, ніби міст між минулим та теперішнім. У кримінальному праві простежуються певні традиції правового регулювання в Україні. Однією з них є, насамперед, поєднання різних цивілізаційних моделей права та правової системи. Своєрідність правової вітчизняної спадщини полягає в поєднанні впливів двох цивілізацій: східної (греко-візантійської) та західної (римсько-латинської), оскільки Україна перебувала на перехресті Сходу і Заходу. Через відсутність власної стабільної державності протягом багатьох століть в Україні не сформувалося окремої незалежної національної правової системи, а її право засноване на місцевих традиціях і звичаях, запозичало елементи правової культури як Сходу, так і Заходу. Наступність і запозичення переплітаються в історії розвитку правових систем так, що їх іноді важко розмежувати, а споконвічне «своє» в праві України неможливо відокремити від того, що було привнесеним, пристосованим і стало своїм.

Наступність у кримінальному праві має велике значення, адже навіть для констатації соціальної обумовленості будь-якої кримінально-правової норми слід враховувати її відповідність історичним традиціям або змінам в умовах життя суспільства. Аналіз історичного досвіду дозволяє пояснити необхідність існування норм, що довели свою ефективність протягом часу, а також обґрунтувати неприпустимість включення у законодавство положень, які іспиту часом не витримали.

Наступність у кримінальному праві як удосконалення кримінального законодавства потребує обов'язкового дотримання загальних положень, які багато в чому визначають основні формалізовані положення галузевого

законодавства. А сутність будь-якого галузевого законодавства багато в чому визначають обставини, які характеризують стан суспільних відносин, напрямки і динаміку їх розвитку, необхідність правового закріплення їх тенденцій, у тому числі і охорони тих, які держава вважає за необхідне.

Існуючі у вітчизняному кримінальному праві тенденції щодо імплементації норм міжнародного права, а також окремих положень кримінального права країн, які здійснюють ефективну протидію окремим видам злочинів (зокрема, господарським, корупційним), є позитивними й такими, що заслуговують на підтримку. Але при цьому, на жаль, якість законопроектів, за допомогою яких здійснюються такі зміни, у переважній більшості випадків є вкрай низькою. Аналіз показує, що при їх підготовці досить часто ігноруються правила законодавчої техніки, системність кримінального законодавства, фактично руйнуються основоположні засади і принципи, вироблені не лише вітчизняною наукою кримінального права, а й визнані у всьому цивілізованому світі.

Таким чином, проаналізувавши вищевикладене, вважаємо, що наступність у кримінальному праві має дійсно важливе значення для подальшого його розвитку, адже наступність у праві в найзагальнішому вигляді означає використання попереднього правового досвіду з метою подальшого реформування. Такий досвід може бути використаний у правотворчості, у правозастосовній практиці, у науці, у системі юридичної освіти і навіть під час викладання конкретних юридичних дисциплін.

УДК. 343. 79

Оксана Александровна ШУТ,

старший преподаватель кафедры правовых дисциплин Северо-Казахстанского Государственного Университета имени Манаша Козыбаева

ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОЙ ПРЕСТУПНОСТИ

В 21 веке среди бесчисленных разновидностей преступлений широкое распространение получила информационная преступность. Считается, что преступления, которые совершаются с использованием информационных технологий в преступных целях, называются преступления «киберпреступность».

В. В. Крылов дает следующее определение информационных преступлений: «это общественно опасное деяние, запрещенное уголовным законом под угрозой наказания, совершенные в области информационных правоотношений». Информационные правоотношения он определяет как отношения, возникшие при формировании и использовании информационных ресурсов на основе создания, сбора, обработки, накопления, хранения, поиска информации, прав субъектов, участвующих в информационном процессе и информатизации. Данное определение было одной из первых попыток определить понятие информационных преступлений, потому, не удивительно, что оно имеет очень широкое понятие, а также, внимание автора было сосредоточено лишь на компьютерных преступлениях (1, с. 186).

А. В. Сулопаров дает свое определение данному понятию: «Информационными преступлениями являются общественно опасные